

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“, област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.2. Психология, научна специалност: Педагогическа и възрастова психология

Докторант: Петрула Христос Бенцу

Тема на дисертационния труд: „Изпитна тревожност и копинг стратегии при ученици от 13 до 15 години със и без дислексия“

Научен ръководител: проф. д-р Станислава Стоянова, катедра „Психология“, Философски факултет, ЮЗУ „Неофит Рилски“

Изготвил становището: доц. д-р Теодор Гергов, катедра „Психология“, Философски факултет, ЮЗУ „Неофит Рилски“

Получени материали: автобиография, дисертация и автореферат

Данни за докторанта

Петрула Христос Бенцу е докторант по Педагогическа и възрастова психология към катедра „Психология“ на ЮЗУ „Неофит Рилски“. От предоставените автобиографични данни става видно, че е завършила бакалавърска степен по философия в Атина, след което и магистратура по специална педагогика в Никозия. В периода 2017 – 2020 год. работи като учител в няколко училища. Тези нейни активности и експертиза, вероятно са очертали избора на тема за дисертацията.

Докторантката е преминала процедура по вътрешна защита на предложения за становище дисертационен труд и е насочена към външна защита. Тя има публикувани три научни статии, свързани тематично с дисертационния труд, изпълнени са и всички активности

заложен в индивидуалния план на обучение на докторанта, с което покрива изискванията за присъждане на съответната образователна и научна степен. Авторефератът съответства на дисертационната разработка и включва основните моменти от структурата и съдържанието на труда.

Актуалност и значимост на темата

Актуалността на темата е във въпрос за съмнение. Изследването на изпитната тревожност и стратегиите за справяне при лица със и без дислексия е изключително важно и интересно по ред причини. В началото на дисертацията, докторантът е обобщил някои от тях, а именно:

- По цялостно разбиране на тревожността при хората с дислексия и конкретно по време на изпит, когато те могат да се сблъскат с конкретни предизвикателства;
- Изследванията могат да очертаят стратегиите, които хората с дислексия използват, за да се справят с тревожността, както и потенциалните разлики в сравнение с хората без дислексия;
- Разбирането на факторите, свързани със стреса по време на изпитите, може да помогне за насърчаване на емоционалното здраве и благополучие на хората с дислексия;
- Изследванията могат да предизвикат важни диалози в обществото относно необходимостта от по-адаптивни образователни практики и признаване на различните нужди на учениците;
- Разбирането как тревожността влияе върху образователните резултати може да помогне за разработването на по-добри практики в образованието и да осигури по-ефективна подкрепа за хората с дислексия.

Такъв тип проучвания могат да допринесат за насърчаване на разбирането и подобряване на подкрепата за всички учащи, независимо от трудностите, които могат да изпитат. Могат да допринесат за създаване на полезни практики, посредством които образователните структури да бъдат по-ефективни.

Структура на представената дисертация

В структурно отношение, дисертационният труд съдържа увод, три глави (1 Теоретична рамка, 2 Методология на изследването и 3 Резултати), а също така обсъждане, ограничения и насоки за по-нататъшни изследвания, заключения, научни приноси, литература и три приложения. Дисертацията е с общ обем 182 страници, включва 34 таблици и 6 фигури. Цитираната литература обхваща солидните 276 заглавия на гръцки и английски език.

Теоретичното изложение е поместено в първа глава. Тя включва общата постановка за тревожността /дефиниция, фактори, симптоми, полова и възрастова специфика на тревожността/, както и нейните измерения в училищна среда. Разгледана е изпитната тревожност при учащи със специални образователни потребности и в частност при такива с дислексия. Посочени са стратегии за справяне, превенция и терапия на тревожност в детска възраст. Отделено е внимание и на тревожността в контекста на обучението по време на пандемията от Ковид-19. В самият край е направен кратък обзор на съществуващите измерителни инструменти за изпитна тревожност.

Направен е солиден и добре структуриран литературен обзор. Цитираните източници са релевантни на темата, като всичките са коректно описани в библиографията и поставени в текста.

Изследователски модел

Изследователската концепция на дисертацията е представена в трета глава. Изведени са целите и задачите, като задачите могат да

бъдат още по детайлно представени. Изхождайки от целите на изследването са изведени четири хипотези, които изглеждат логично. Фигурира и точка „Изследователски проблем“, която може да бъде спестена поради смислово сходство с хипотезите. Процедурата на изследване е описана само с две изречения, което налага прецизиране. За разлика от нея изследваният контингент е посочен подробно.

В изследването са взели участие 257 ученици в средни училища в Гърция, от които 130 ученици (50,6%) недиагностицирани с дислексия и 127 ученици с дислексия (49,4%). Възрастовото разпределение в извадката разкрива балансирано представяне, съответно с 31,9%, 33,9% и 34,2% за възрастовите групи 13 години (N = 82), 14 години (N = 87) и 15 години (N = 88). Средната възраст е 14,02 години. Наблюдава се леко неравенство между половете, като 54,5% от учениците са от мъжки пол (N = 140) и 45,5% са от женски пол (N = 117). Предоставена е и информация за разпределението на изследваните лица по отношение на посещаемостта в интегриран клас.

За целите на проучването са използвани следните изследователски инструменти:

- Уестсайдска скала за изпитна тревожност (Driscoll, 2007);
- Анкета, създадена от докторанта за сравняване на тревожността преди, по време и след пандемичния период;
- Анкета, създадена от автора на тази дисертация, уточняваща някои симптоми на изпитна тревожност;
- Авторска анкета за установяване на вярванията как тревожността влияе върху изпитното представяне на учениците, диагностицирани с дислексия;
- Въпросник за справяне с изпитната тревожност, измерващ палиативното (емоционално фокусирано) справяне ("контрол на тревожността" и "потискане на тревожността") и инструментално (фокусирано върху проблемите) справяне ("контрол над опасността" и "контрол над ситуацията"). Този инструмент измерва четири механизма

за справяне, свързани с управлението на изпитната тревожност. Те включват "контрол над опасността чрез продуктивни умения за учене" - подчертаване на ранната и ефективна подготовка; и "потискане на тревожността чрез успокояване" - фокусиране върху стратегии като позитивно говорене за себе си. Освен това, "контролът над тревожността чрез релаксация и очакване" включва активно управление на симптомите на тревожност, докато "контрол над ситуацията чрез избягване и измама" води до отбягване на изпитни ситуации или измама по време на изпитите.

Фигурират и социално-демографски въпроси, регистриращи информация за пола, възрастта, училищния клас, диагностициране с дислексия и посещаването на интегриран клас.

Всички използвани методи притежават необходимата за целта надеждност, а изследването е реализирано съобразно етичните принципи. Описани са и статистическите процедури при анализа на данните.

Резултати и анализ на данните от проведеното психологично изследване

Емпиричният масив от данни е представен в трета глава. Същият е визуализиран с 34 таблици и 6 фигури. Реализирани са множество сравнения по възраст, пол, наличие или отсъствие на дислексия. Анализират се различия относно вярванията за изпитната тревожност, както и разлики в самооценката на изпитната тревожност преди, по време и след пандемичния период. Дисертацията се отличава с богата емпирична част, като е демонстрирано сериозно отношение при обработката на данните. При повечето различия липсва статистическа значимост, но се очертават любопитни закономерности, които са с потенциал да добият и практическо изражение.

Направено е обстойно обсъждане на резултатите, наситено с много цифри. Съобщава се дали се потвърждават или отхвърлят съответните хипотези. На няколко места се прави паралел с резултатите получени от

други изследвания по въпроса. Липсва обаче задълбочен коментар, отразяващ личната интерпретация на данните от страна на докторанта. Направеното заключение е центрирано и логически изведено от съдържанието на разработката. Същото се стреми /съвсем основателно/ да придаде практическа стойност на получените констатации. Посочени са и някои ограничения на изследването. Набелязани са също и възможни насоки за по-нататъшни проучвания.

Докторантът предлага и собствена програма за насърчаване на психосоциалното благополучие и академичните постижения в юношеска възраст. Ясно са формулирани целите на програмата, потенциалната аудитория, конструктите, върху които ще се работи, както и очакваните резултати. Програмата добавя допълнителна приносна стойност на разработката.

Съгласен съм с формулираните от докторанта приноси в края на дисертацията. Действително разработката допринася за подобряване на разбирането за различните ефекти на изпитната тревожност в юношеството и особено в контекста на дислексията. Тя спомага да се установят последиците от дислексията върху психологичното състояние на учениците и да се подчертаят някои възможни ефекти върху възприеманото от тях академично представяне.

Мнения и препоръки

В главата представяща изследователския модел фигурира точка „Изследователски проблем“, която може да бъде спестена поради смислово сходство с хипотезите. Процедурата на изследване е описана само с две изречения, което налага прецизиране. Изследователските задачи също могат да бъдат по детайлно представени.

В дискусията е добре, да присъства по-задълбочен коментар, отразяващ личната интерпретация на данните от страна на докторанта.

Заклучение

Познанията на Петрула Бенцу по темата, както и достойнствата на дисертационния труд ми дават достатъчно основания да гласувам утвърдително за присъждането ѝ на образователната и научна степен „доктор“. Смятам, че докторантът отговаря на условията и реда за присъждането на съответната степен, затова предлагам на уважаемото научно жури да даде своя положителен вот.

15.10.2024 год.

Благоевград

Подпис:

Доц. д-р Теодор Гергов

REVIEW

of a dissertation work for awarding the educational and scientific degree "doctor", field of higher education 3. Social, economic and legal sciences, professional direction: 3.2. Psychology, scientific specialty: Pedagogical and age psychology

Ph.D. student: Petrula Christos Benzu

PhD thesis on the topic: "Test anxiety and coping strategies in students from 13 to 15 years old with and without dyslexia"

Scientific supervisor: Prof. Stanislava Stoyanova, PhD, Department of Psychology, Faculty of Philosophy, South-West University "Neofit Rilski"

Opinion by: Assoc. Prof. Teodor Gergov, Ph.D., Department of Psychology, Faculty of Philosophy, South-West University "Neofit Rilski"

Materials received: resume, dissertation and abstract

Data on the PhD candidate

Petrula Christos Bentsu is a doctoral student in Educational and Age Psychology at the Department of Psychology at Neofit Rilski State University. From the autobiographical data provided, it is clear that she completed a bachelor's degree in philosophy in Athens, and then a master's degree in special pedagogy in Nicosia. In the period 2017-2020, he worked as a teacher in several schools. These activities and expertise of hers probably shaped the choice of topic for the dissertation.

The doctoral student has undergone a procedure for internal defense of proposals for an opinion dissertation and is directed to external defense. She has published three scientific articles, thematically related to the dissertation work, all the activities included in the individual study plan of the doctoral student have been completed , which covers the requirements for awarding

the relevant educational and scientific degree. The abstract corresponds to the dissertation development and includes the main points of the structure and content of the work.

Relevance and importance of the topic

The topicality of the topic is beyond doubt. Research on test anxiety and coping strategies in individuals with and without dyslexia is extremely important and interesting for a number of reasons. At the beginning of the dissertation, the doctoral student summarized some of them, namely:

- On a comprehensive understanding of anxiety in people with dyslexia and specifically at exam time when they may face particular challenges;
- Research can delineate the strategies that people with dyslexia use to cope with anxiety, as well as potential differences compared to people without dyslexia ;
- Understanding the factors associated with exam stress can help promote the emotional health and well-being of people with dyslexia ;
- Research can spark important dialogues in society about the need for more adaptive educational practices and recognition of students' diverse needs;
- Understanding how anxiety affects educational outcomes can help to develop better educational practices and provide more effective support for people with dyslexia .

This type of research can contribute to promoting understanding and improving support for all learners, regardless of the difficulties they may experience. They can contribute to the creation of useful practices through which educational structures can be more effective.

Structure on presented dissertation

Structurally, the dissertation contains an introduction, three chapters (1 Theoretical Framework, 2 Research Methodology and 3 Results), as well as discussion, limitations and directions for further research, conclusions, scientific contributions, literature and three appendices. The dissertation has a total volume of 182 pages, includes 34 tables and 6 figures. The cited literature covers a solid 276 titles in Greek and English.

The theoretical exposition is placed in the first chapter. It includes the general presentation of anxiety /definition, factors, symptoms, gender and age specificity of anxiety/, as well as its dimensions in a school environment. Exam anxiety in students with special educational needs and in particular in those with dyslexia was examined . Strategies for coping, prevention and therapy of childhood anxiety are indicated. Attention is also given to anxiety in the context of learning during the Covid-19 pandemic. At the very end, a brief overview of existing test anxiety measurement instruments is given.

A solid and well-structured literature review is done. The cited sources are relevant to the topic, and all are correctly described in the bibliography and placed in the text.

Research model

The research concept of the dissertation is presented in the third chapter. The goals and tasks are presented, and the tasks can be presented in more detail. Based on the objectives of the research, four hypotheses have been derived that seem logical. A Research Problem item also appears, which can be spared due to semantic similarity to the hypotheses. The research procedure is described in only two sentences, which requires clarification. In contrast, the studied contingent is specified in detail.

257 students in secondary schools in Greece took part in the study, of which 130 students (50.6%) were not diagnosed with dyslexia and 127 students with dyslexia (49.4%). The age distribution of the sample revealed a balanced representation, with 31.9%, 33.9% and 34.2% for the age groups 13 years (N = 82), 14 years (N = 87) and 15 years (N = 88) respectively . The

average age is 14.02 years. There was a slight gender disparity, with 54.5% of students being male (N = 140) and 45.5% being female (N = 117). Information is also provided on the distribution of subjects in terms of attendance in an integrated class.

The following research tools were used for the purpose of the study:

- Westside Test Anxiety Scale (Driscoll , 2007);
- A survey created by the PhD student to compare anxiety before, during and after the pandemic period;
- A survey created by the author of this dissertation specifying some symptoms of test anxiety;
- Author's survey to establish the beliefs about how anxiety affects the exam performance of students diagnosed with dyslexia ;
- Exam Anxiety Coping Questionnaire measuring palliative (emotionally focused) coping ("anxiety control" and "anxiety suppression") and instrumental (problem-focused) coping ("danger control" and "situation control"). This instrument measures four coping mechanisms related to the management of test anxiety. These include "hazard control through productive learning skills" - emphasizing early and effective preparation; and "suppressing anxiety through calming down" - focusing on strategies such as positive self-talk. Furthermore, "anxiety control through relaxation and anticipation" involves active management of anxiety symptoms, while "situational control through avoidance and cheating" involves avoiding exam situations or cheating during exams.

- demographic questions recording information on gender, age, school grade, dyslexia diagnosis and attendance at an integrated class also appear .

Everyone used methods own necessary for the purpose reliability , and the research is realized accordingly the ethical ones principles . Described are also statistical procedures in data analysis .

Results and data analysis of the conducted psychological research

The empirical data set is presented in the third chapter. The same is visualized with 34 tables and 6 figures. Multiple comparisons were made by age, sex, presence or absence of dyslexia . Differences in beliefs about test anxiety as well as differences in self-reported test anxiety before, during, and after the pandemic period are analyzed. The dissertation is distinguished by a rich empirical part, as a serious attitude in data processing is demonstrated. Most of the differences lack statistical significance, but curious regularities emerge that have the potential to gain practical expression.

A thorough discussion of the results is given, saturated with many figures. Whether the respective hypotheses are confirmed or rejected is reported. In several places, a parallel is drawn with the results obtained from other studies on the matter. However, an in-depth commentary reflecting the PhD student's personal interpretation of the data is lacking. The conclusion drawn is centered and logically derived from the content of the development. The same seeks /quite rightly/ to give practical value to the findings obtained. Some limitations of the study are also indicated. Also marked are possible directions for further studies.

The Ph.D. also offers its own program to promote psychosocial well-being and academic achievement in adolescence. The goals of the program, the potential audience, the constructs that will be worked on, as well as the expected results are clearly formulated . The program adds additional contribution value to the development.

I agree with the contributions formulated by the doctoral student at the end of the dissertation. Indeed, the development contributes to improving the understanding of the various effects of test anxiety in adolescence and especially in the context of dyslexia . It helps to establish the effects of dyslexia on the psychological state of students and to highlight some possible effects on their perceived academic performance.

Opinions and recommendations

In the chapter presenting the research model, there is a point "Research problem", which can be saved due to semantic similarity with the hypotheses. The research procedure is described in only two sentences, which requires clarification. Research tasks can also be presented in more detail.

A more in-depth commentary reflecting the PhD student's personal interpretation of the data is welcome in the discussion.

Conclusion

Petrula 's knowledge Benzu on the subject, as well as the merits of the dissertation work, give me sufficient reasons to vote in the affirmative for awarding her the educational and scientific degree "Doctor". I believe that the doctoral student meets the conditions and procedures for awarding the relevant degree, therefore I suggest the respected scientific jury to give its positive vote.

15.10.2024
Blagoevgrad

Signature:
Associate Professor Teodor Gergov, Ph.D